

ZONDER
ANGST

THRILLER

ROSE
Karen

ROSE

Karen

Zonder angst

Vertaald door Hans Verbeek

De Fontein

Proloog

Eden, Californië, woensdag 19 april, 22.30 uur

Hayley Gibbs vertrok haar gezicht toen haar buik bij het binnengaan van de kliniek langs de deurpost schuurde. *Verdomme*. Ze had alweer haar huidige – en toenemende – omvang onderschat. Die verdomde zwangerschap.

Ze gaf haar buik een geruststellend klopje. *Ik heb het niet tegen jou*, zei ze in stilte tegen haar ongeboren kind. Haar dochter. *Ik ben niet boos op jou, Snoepje. Nooit op jou*.

Maar ze was wel kwaad op haar moeder. Ze was meer dan furieus op de vrouw. En tegelijkertijd bang voor haar. De woede was niets nieuws. De angst... nou, die was nieuw. In ieder geval dit soort angst. Er was altijd de angst geweest van niet genoeg te eten hebben, of waar ze de volgende week zouden wonen, of voor wat haar moeder zou doen als ze erachter kwam dat Hayley seks had met Cameron, haar vriendje, of dat haar broertje Graham elektronica stal uit winkels.

Toen had ze ondervonden wat haar moeder zou doen als ze erachter kwam.

Ons hierheen verhuizen. Naar dit hellegat midden in de rimboe.

Waar Hayley uit zou ontsnappen, al werd het haar dood.

Ze moest alleen in het kantoor van de kliniek zien te komen.

Ze haalde diep adem en schuifelde de deur door en deed die zachtjes achter zich dicht. Ze bleef doodstil staan en luisterde of er nog iemand was. Maar het was stil.

Dank u, zei ze geluidloos, niet helemaal zeker wie ze eigenlijk bedankte. Waarschijnlijk niet God, of in ieder geval niet haar moeders god. De god die Hayley wilde bedanken zou haar helpen de baby te beschermen. De god die zij wilde bedanken zou beslist geen goedkeuring hebben voor deze... monsters.

Eden zat vol monsters en haar moeder had Hayley en haar broer hier aan de haren mee naartoe gesleurd.

Hayley ging met haar vingertoppen over de dikke ketting die om haar hals was vastgelast.

Vastgelast. Om. Mijn. Hals.

Het was geen sieraad, ondanks het medaillon dat eraan bungelde. Het was een halsband. Het betekende eigendom.

Het was op dit moment nog leeg. Het medaillon. Maar zodra de baby was geboren zou haar medaillon gevuld worden met haar trouwfoto. Ze was technisch gesproken op dit moment getrouwd – en was dat al vanaf de dag dat ze op deze vreselijke plek waren aangekomen. Gelukkig wilde haar ‘echtgenoot’ hun vereniging niet ‘consummeren’ met de bastaard van een andere man in haar buik, dus ze was nog niet gedwongen geweest tot seks. Nog niet.

Hij wilde hun trouwfoto niet bezoedelen met het bewijs van haar zonde. Hij zou de foto laten maken wanneer de ‘bastaard’ geboren was. Dat gaf haar nog iets meer dan zes weken.

Hayley’s maag draaide zich om bij de gedachte dat ze de vierde vrouw zou worden die Broeder Joshua had – tegelijkertijd. Polygamie tierde welig in Eden en Hayley wilde daar niets mee te maken hebben.

Ze had met helemaal niets te maken willen hebben. Ze wilde gewoon bij haar vriendje zijn en hun leven leiden zoals ze dat al vanaf hun eerste schoolbal van plan waren geweest.

Nee, deze baby was niet wat Cameron en zij hadden gepland. Ze waren per slot van rekening nog maar zeventien. Cams ouders waren echter te hulp geschoten en hadden gezegd dat ze bij hen konden wonen wanneer de baby was geboren en dat ze dan hun opleiding konden afmaken.

Maar haar moeder was het er niet mee eens geweest. Voor ze het goed en wel in de gaten hadden waren Graham en zij gedwongen geweest achter in de pick-up van een of andere vent te klimmen. *En nu ben ik hier.*

Hier in Eden. Hier in de kliniek die op dit moment gesloten was. Als ze betrapt werd... Ze huiverde bij de gedachte alleen al. Maar ze moest het proberen. Ze was banger om in Eden te blijven dan voor wat voor bestraffing ook. En Pastor – de griezelige leider van deze griezelige sekte in de bergen – joeg haar doodsangst aan. De mensen hier gehoorzaamden hem als robots.

Ze wreef over haar buik toen haar maag weer in opstand kwam. *Kom op. Maak je geen zorgen, Snoepje. Ik haal ons hier weg voor jij er bent. Dat beloof ik.*

Nu moest ze wel. Ze had het zojuist aan haar dochter beloofd.

Haar dochter. Ze kreeg een dochter. Cameron en zij hadden de baby bij de echo gezien die in San Francisco was gemaakt en ze hadden haar hartslag gehoord. Cam had moeten huilen terwijl hij haar hand vasthield en ze samen naar het kleine scherm keken.

Ik hou van je, Cam, fluisterde ze in gedachten. *Ik hou van jullie allebei.*

Ze hadden nog geen naam gekozen, dus noemden ze haar voorlopig Snoepje.

Haar dochter had niet eens een naam, maar Hayley had er alles voor over om haar te beschermen. Dat betekende dat ze weg moesten van deze plek met zijn kliniek die zelfs in de tijd waarin *Little House on the Prairie* speelde als middeleeuws zou zijn beschouwd.

Ze keek het duistere vertrek rond dat gehuld was in schaduwen. Hier was geen echo. Geen zuurstof als de baby die nodig zou hebben. Geen pijnstillers. Niet één. Alleen maar een bed met beugels en riemen.

Hayley wilde niet weten waar die riemen voor dienden.

Ze wist dat vrouwen hier in het kraambed stierven. Ze had de geruchten gehoord.

Het zou Gods straf zijn voor haar zonde, had een van de vrouwen gezegd.

Ze is een hoer, had een ander eraan toegevoegd.

En toen had een ouwe heks woorden gefluisterd die haar de koude rillingen bezorgden: *Zuster Rebecca zal de baby nemen en als haar eigen kind grootbrengen.*

Ook als ze het overleeft? had de eerste vrouw gevraagd.

Zelfs als de hoer het overleeft, had de heks bevestigd. *God zou niet willen dat er een baby werd grootgebracht door die Jezebel.*

Hayley legde beide armen om haar buik. *Geen schijn van kans.* Zelfs niet als Zuster Rebecca een goed mens was geweest, wat ze niet was. Ze was de 'eerste' vrouw van Broeder Joshua – de hoogste in rang van alle zuster-echtgenotes. Broeder Joshua had in totaal vier vrouwen en Hayley stond onderaan in de pikorde, wat inhield dat ze de andere vrouwen moest gehoorzamen, net als haar 'echtgenoot'.

Hayley wilde het woord uit haar mond spugen. *Hij is níét mijn echtgenoot.*

Hij was een afschuwelijk persoon, spottend en wreed. Helaas was Zuster Rebecca niet alleen ook een afschuwelijk mens, maar ook nog dor. Dat was het woord dat de andere vrouwen hadden gebruikt. *Dor.*

Het was alsof je in een kostuumdrama uit 1800 leefde.

Zuster Rebecca had drie kinderen, allemaal van andere vrouwen in

de nederzetting. Twee van de vrouwen waren blijkbaar gestorven bij de bevalling. De derde was gebaard door een ongetrouwde moeder. *Zoals ik*. Niemand had gezegd wat er met de ongehuwde moeder was gebeurd en Hayley vroeg zich af wie ze was.

Niemand neemt mij mijn dochter af. Niemand. Over mijn lijk.

Wat... een heel reële mogelijkheid was als ze in de kliniek werd betrapt.

Dus blijf niet staan, Hayley. Ga dat kantoortje binnen en –

Ze onderdrukte een gil toen de buitendeur openging en snel weer werd gesloten. Ze draaide zich met een ruk om om te zien wie er was binnengekomen en slaakte een scherpe zucht van opluchting. ‘Graham! Wat doe jij hier?’

Haar broer Graham sloop de kamer door en hij deed haar denken aan een spin, slungelig en met dunne armen en benen. Hij was langer dan zij, ook al was hij nog maar twaalf.

Hij zou binnenkort dertien worden. Wat betekende dat hij als leerling zou worden toegewezen aan een van de ambachtslieden van de gemeenschap. Wat ergens anders dan in Eden misschien nog niet zo slecht zou zijn.

Maar de mensen fluisterden. Er gebeurden ‘slechte dingen’ met sommige van de jongens.

Slechte dingen. De woorden werden net zo gefluisterd als wanneer de vrouwen het hadden over de seks waar hun echtgenoten hen toe dwongen of over de ‘gevallenen’ die hadden geprobeerd dit hellegat te ontvluchten.

Hayley had wel een idee van wat die slechte dingen inhielden. En geloof maar niet dat ze dat Graham zou laten overkomen. Niet zolang zij nog ademde.

‘Wat doe jij hier?’ siste hij terug. ‘Ik ben je achternagegaan omdat je die uitdrukking op je gezicht had die je altijd hebt als je wat van plan bent. Je zorgt er nog voor dat we in het hok gestopt worden.’

Het hok. Het was in feite een plee met weinig ventilatie. Daar werd je in opgesloten voor een bepaalde periode die bij de misdaad paste. Wat dat ook mocht betekenen.

‘Ik probeer in het kantoor te komen,’ fluisterde Hayley.

Graham trok zijn wenkbrauwen op. ‘Waarom? Daar zijn geen drugs.’

Ze sloeg haar ogen ten hemel. ‘Alsof ik zou gebruiken terwijl ik zwanger ben. Er staat daar een computer, sukkel. Daar ben ik van overtuigd.’

Grahams ogen werden groot. ‘Hier? In Nergenshuizen?’

‘Hier, in de hel.’ Ze gebaarde naar de afgesloten deur die toegang gaf

tot het kantoor van de genezeres. 'Ik was hier gisteren voor mijn afspraak.' Wat een lachertje was. De genezeres woog haar en vertelde haar dat ze meer groente moest eten. 'Ik hoorde een printer. Ik weet het zeker. Deze deur stond op een kier en de genezeres werd heel stil, alsof zij het had gehoord en bang was dat ik het ook had gehoord. Ik deed net alsof dat niet zo was, maar er is daarbinnen iets. En als het een printer is, dan moet er ook een computer zijn.'

Graham fronste zijn voorhoofd. 'Hoe kan hij werken? Er is hier geen elektriciteit. Hoe is hij verbonden? Er is hier geen kabel, geen wifi.'

Hayley kon wel gillen. Graham moest altijd het waarom weten. 'Ik weet het niet. Het kan me niet schelen. Maar als er een computer is, dan kan ik Cam een bericht sturen. Dan kan hij ons hier weghalen.' Ze slikte moeizaam. 'Ik kan mijn baby niet hier krijgen, Graham. Ze zullen haar van me afnemen. Ik heb de vrouwen horen praten. Zelfs als ik het overleef, zullen ze mijn baby aan Zuster Rebecca geven.'

Grahams mond kreeg de vastberaden trek die Hayley maar al te goed kende. Het was zijn koppige gezicht, wat betekende dat hij zich ermee ging bemoeien – op wat voor manier dan ook.

'Ik heb je hulp nodig,' fluisterde ze smekend. 'Alsjeblieft, Graham. Zeg tegen niemand iets.'

Hij knikte even. 'Ga bij die deur weg.'

Ze gehoorzaamde achterdochtig en knipperde verrast met haar ogen toen haar broer zich voor de deur op zijn knieën liet vallen en het slot bestudeerde. 'Eitje,' mompelde hij. Toen deed hij een schoen uit en haalde er een...

'Zijn dat lockpicks?' vroeg ze, maar ze wist al dat het antwoord bevestigend was.

Hij keek halverwege het rollen met zijn ogen op voor hij een van de dunne gereedschappen koos. 'Duh.'

Hayley schudde haar hoofd. 'Ik wil het niet weten.' Graham was thuis in contact gekomen met een stelletje ruige gasten en had een maand in jeugddetentie gezeten wegens winkeldiefstal. Later bleek dat hun moeder de hele tijd dat Graham opgesloten zat hun verhuizing hierheen had voorbereid. Nu zaten ze allebei gevangen, alleen op een andere plek.

'Dat wil je echt niet,' zei Graham op beminnelijke toon.

'Dank je,' zei ze zacht. 'Ik had geen idee hoe ik in het kantoor moest komen.'

'Hoe ben je de kliniek binnengekomen?'

‘Die zat niet op slot,’ antwoordde Hayley schouderophalend.

Binnen een paar seconden kwam hij overeind en duwde de deur open. ‘Ta-daa!’ Hij glipte het kantoor binnen en liet zijn adem ontsnappen toen hij de computer op het bureau van de genezeres zag staan. ‘Die is oud,’ mompelde hij, ‘maar ook weer niet zó oud. Wel verdomme. Ze nemen ons onze telefoons af, maar ze hebben wel zoiets staan. Klootzakken!’

‘Sst. Stil. En hou op met vloeken. Daar gooien ze je ook voor in het hok.’

Hij haalde een schouder op. ‘Als ze ons hier betrappen, is vloeken wel het minste om ons zorgen over te maken.’

Hij had gelijk. ‘Ga nu weg. Ga terug naar mama. Ik zoek het wel uit met de computer.’

‘Ja hoor,’ zei hij hoofdschuddend. ‘Hou je mond en laat me werken. Nog beter, ga terug naar je hut voor Joshua of een van zijn vrouwen beseft dat je weg bent.’

‘Die zijn allemaal bij de gebedsbijeenkomst. Die blijven nog twintig minuten weg.’

‘Ik snap niet waarom ze allemaal net doen alsof ze voor DJ bidden. Er is geen mens hier in de nederzetting die niet blij zou zijn als hij doodbloedt.’

‘Graham,’ zei ze bestraffend, maar haar broer had gelijk. Broeder DJ was de enige die het terrein mocht verlaten om voorraden in te slaan. En blijkbaar om vermiste Stichters op te sporen. Een van die ouwe knakkers, Broeder Ephraim, werd vermist. Tot dusver wist niemand wat er met hem was gebeurd, alleen maar dat DJ eerder die avond maar ternauwernood de nederzetting had weten te bereiken. Hij was een paar dagen eerder vertrokken in Edens pick-up, maar was teruggekomen in een grotere bestelwagen voor hij in elkaar zakte. Hij had in elk geval twee schotwonden.

Dat waren in ieder geval de geruchten. De gebedsbijeenkomst was voor DJ’s herstel, al had Graham helemaal gelijk. Niemand mocht DJ, met inbegrip van Hayley. Hij was best een mooie man – aan de buitenkant in ieder geval. Hij was minstens 1 meter 80 en had felblond haar en kuiltjes in zijn wangen wanneer hij glimlachte. Maar zijn glimlach leek altijd... verkeerd. De man had iets glads over zich wat Hayley de rillingen bezorgde. Hij had mooie, donkere ogen, maar ze bekeken iedereen met een afstandelijkheid die aanvoelde alsof hij de mensen de maat nam en probeerde te achterhalen wat hij of zij voor hem kon betekenen.

Graham zuchtte. ‘Er zit een wachtwoord op. Ik had gehoopt dat ze daar te stom voor zouden zijn.’

Zij ook. 'Wat nu?'

'Nu proberen we het te raden. Of...' Hij tilde de grote kalender op die het grootste deel van het bureau bedekte en grijnsde. 'Of we hopen dat het geheugen van de genezeres minder wordt en ze wachtwoorden moet opschrijven.' Hij wees naar het geeltje aan de onderkant van de kalender en snoof zachtjes. 'Het wachtwoord is *Eden89*. Dat had ik wel kunnen raden.'

De gemeenschap was in 1989 gesticht, dus dat was logisch.

'En... ik ben binnen,' verklaarde hij. Een paar toetsaanslagen en hij had een browser geopend. 'Dit zou allemaal zo veel makkelijker zijn geweest als ze onze telefoon niet hadden afgenomen. Je kunt niet sms'en. Je zult het op de ouderwetse manier moeten doen en hem e-mailen.'

Hij sloeg nog een paar toetsen aan en Hayley zag dat ze naar haar eigen Gmail-account stond te kijken. Er waren tientallen ongeopende mails en negentig procent daarvan was afkomstig van Cameron.

Ze snakte naar adem. 'Hoe heb je... Graham Gibbs, je hebt me gehackt.'

Hij snoof zachtjes lachend. 'Ik heb je liefdesbrieven niet gelezen. Ik wilde alleen maar weten of ik kon inbreken. Jij was mijn eerste hack. Je zou echt Cams naam niet moeten gebruiken als een deel van je wachtwoord. Je maakte het veel te gemakkelijk. Wat wil je tegen de papa van je dochter zeggen?'

'Afgezien van "HELP ME", helemaal in hoofdletters?'

Hij meesmulde en begon te typen. "Onderwerp: HELP ME" in hoofdletters. "Lieve Cam," mompelde hij terwijl hij typte. "We zitten op een plek die Eden heet." Hij klikte en ging van het e-mailvenster naar Google Maps en tuurde naar het scherm. 'Er is een manier om de coördinaten te vinden. O, ja. Ik weet het weer.' Hij klikte met de rechtermuisknop op de knipperende blauwe stip en voerde de getallen in in de e-mail aan Cam. "We zijn op deze coördinaten," typte hij verder. "Kom alsjeblieft zsm en neem politie mee. Het is hier is krankzinnig en we worden tegen onze wil vastgehouden."

'We zouden ook direct naar de politie kunnen mailen,' zei Hayley zacht. 'Of zelfs de FBI.'

'Dat gaan we doen ook. Maar Cam kan in persoon naar de politie stappen en dat trekt misschien eerder de aandacht dan onze e-mail, want die klinkt alsof we een stelletje mafkezen zijn.' Hij drukte op VERZENDEN en opende toen een nieuwe mail. 'Ik zal nu het mailtje naar de politie

sturen. Volgens de kaart is de dichtstbijzijnde stad –’

Een stem van buiten deed hen verstijven.

‘Ik moet de kliniek afsluiten,’ hoorden ze de genezeres zeggen.

‘Daar heb je straks tijd voor,’ zei een mannenstem kalm. ‘Ga terug naar de gebedsbijeenkomst.’

Shit. Hayley keek paniekerig in Grahams grote ogen. *Joshua.* Als haar zogenaamde echtgenoot hen hier aantrof... *Hij vermoordt me. Hij zal Graham vermoorden.*

We moeten hier weg, zei ze geluidloos tegen Graham.

Hij knikte en begon vensters op de computer te sluiten. Hij opende de geschiedenis en wiste hun activiteiten voor hij de computer afsloot. Hij kwam zachtjes overeind uit de stoel en voegde zich bij de deur van het kantoor bij haar.

‘Pastor wil jou bij zich hebben wanneer hij iedereen vertelt dat we vertrekken,’ zei Joshua tegen de genezeres.

Vertrekken.

Vertrekken?

Hayley wierp een blik op de computer, terwijl haar hart harder tekeering dan goed was voor de baby. Ze hadden Cameron net verteld waar ze zaten en nu gingen ze weg?

Ze deed een stap in de richting van de computer, maar Graham pakte haar bij de arm en schudde zijn hoofd.

‘Ik kom over een paar minuten,’ hoorden ze Joshua zeggen. ‘Ik moet dat nieuwe meisje vinden. Ze sliep toen we weggingen naar de gebedsbijeenkomst, maar Rebecca zegt dat ze daar nu niet is.’

Het nieuwe meisje.

Dat ben ik. Ze weten dat ik word vermist. Ik moet hier weg.

‘Die gaat er misschien vandoor,’ zei de genezeres aarzelend. ‘Zo’n type lijkt ze me wel. Ze heeft zich niet goed aangepast.’

‘Ik weet het.’ Joshua klonk grimmig. ‘Ik zweer je, ik maak haar af en ruk die baby uit haar lijf als ze dat probeert. Ik heb Rebecca beloofd dat het kind voor haar is.’

Hayley sloeg een hand voor haar mond om een kreet te onderdrukken. Grahams greep werd feller tot de tranen in haar ogen brandden. Haar broer was absoluut woedend.

Woedend en doodsbang. *Om mij. Schiet op, Cam. Kom hier voor we weg zijn.* Of voor Graham iets stoms deed wat hem zijn leven zou kosten.

De stemmen stierven weg en Graham deed de deur van het kantoor

open, ondertussen gebarend dat Hayley hem moest volgen. Ze gehoorzaamde met een laatste wanhopige blik op de computer. Het deed er niet toe. Ze wist niet waar ze naartoe gingen, dus kon ze Cam niets vertellen. Toen ze bij de buitendeur kwamen, wees Graham op zichzelf en toen naar links. Hij wees naar Hayley en toen naar rechts.

Ze woonden niet meer in dezelfde hut, dus was het logisch dat ze uit verschillende richtingen zouden komen. *Dank je, broertje*, dacht ze. *Omdat je het hoofd koeler houdt dan ik.*

Ze keek beide kanten op voor ze de kliniek verliet, opgelucht dat iedereen al op het binnenterrein was en de andere kant dan de hare op keek, in de richting van waar Pastor op een verhoogd podium stond. Hij was een man met een gemiddeld uiterlijk, misschien 1 meter 72 lang. Oppervlakkig gezien leek hij in alle opzichten onopvallend. Zijn bruine haar begon grijs te worden en hij had vrijwel altijd een goedaardige glimlach op zijn gezicht. Hij droeg een bril met ronde glazen, wat hem een professorachtige uitstraling gaf. Hij had van niets de leider moeten zijn, maar hij had iets waardoor de mensen van Eden werden aangetrokken zoals motten op een vlam afgingen. Ze vertrouwden hem onvoorwaardelijk.

Hij hield Hayley echter wel tegen haar wil gevangen, dus zou ze hem nooit vertrouwen. Ze glipte naar buiten en bereikte de achterkant van de groep op het binnenterrein. Ze snakte opnieuw naar adem toen benige vingers haar arm beetpakten op dezelfde plek waar Graham haar had gegrepen.

‘Waar zat je?’ vroeg Rebecca op gedempte, dreigende toon. De vrouw was ouder, al was haar leeftijd moeilijk te schatten. Hayley dacht dat ze misschien jonger was dan haar eigen moeder, maar de jaren in dit hellegat hadden haar een verwilderd uiterlijk bezorgd en haar huid was gerimpeld. Op dit moment waren haar lengte en kracht echter belangrijker. Ze was veel langer en sterker dan Hayley. Ze zou geen schijn van kans hebben als de vrouw haar serieus pijn probeerde te doen. ‘Je lag niet in bed, waar ik je had achtergelaten.’ Ze kneep harder en schudde Hayley zo hard door elkaar dat haar tanden rammelden. ‘Lieg niet tegen me, meid.’

Ze sprak zo zacht dat niemand om hen heen haar kon horen, of in ieder geval wekten ze die indruk. Alle ogen waren gesloten terwijl Pastor voorging in het gebed.

Hayley’s mond ging open en toen weer dicht. ‘Ik was hier,’ stamelde ze. ‘Op weg hierheen.’

Rebecca kneep haar ogen tot spleetjes. ‘Je liegt. Je kunt niet eens goed liegen.’

‘Ze was bij mij,’ zei een zachte stem achter hen.

Hayley en Rebecca draaiden zich allebei om en zagen Zuster Tamar staan, die lief glimlachte. ‘Ik ben haar wakker gaan maken, Zuster Rebecca. Ik wist dat ze was achtergebleven om te slapen. Het is vermoeiend, zwanger zijn.’ Haar glimlach werd broos. ‘Maar dat kun jij natuurlijk niet weten, hè?’

Rebecca’s gezicht verstrakte en de spieren in haar hals zwollen op terwijl ze de woede die uit haar ogen spatte probeerde in te houden. ‘Uit mijn ogen jullie. Jullie allebei.’

Hayley draaide zich met grote ogen en een op hol geslagen hart om naar Tamar. *Waarom?* wilde ze vragen. *Waarom heb je me gedekt?*

De vrouw was jong, twintig misschien, en ze was een van de weefsters. Dat was alles wat Hayley van haar wist. Ze was niet een van Joshua’s echtgenotes en Hayley en zij hadden elkaar nog nooit één op één gesproken. Hayley wist niet eens zeker met wie de vrouw getrouwd was, ook al had ze een echtgenoot.

Dat was een gegeven in Eden. Alle vrouwen van twaalf jaar en ouder waren getrouwd.

Tamar schudde haar hoofd. De beweging was zo minimaal dat Hayley het gemist zou hebben als ze niet had staan staren. Toen liet Tamar haar schouders hangen, vouwde haar handen en boog haar hoofd terwijl Pastor bad dat de Heer hen zou zegenen bij hun aanstaande verhuizing, dat hij hen zou beschermen in deze ‘verraderlijke tijden’ waarin de overheid pogingen deed hun ‘religieuze vrijheid te stelen’. Hij bad dat iedereen de tocht naar de nieuwe nederzetting veilig zou doorstaan en dat Broeder DJ zou herstellen van de ‘afschuwelijke verwondingen’ die hem nog maar enkele uren eerder waren toegebracht door de FBI. Hij smeekte God hen ‘af te schermen’ van de slechte mannen die zo velen hadden gedood in Waco.

De mislukte poging van de FBI om de Branch Davidians te overmeesteren was een vaak ter sprake gebracht onderwerp van de bestuurders van Eden. Het was een tactiek van angst aanjagen die werkte en verschillende van de mannen mompelden: ‘Amen.’

Na het laatste amen van Pastor keek iedereen als één man op. Hayley was nog steeds niet gewend aan de synchrone beweging. Het leek wel of de menigte een goed ingestudeerde choreografie uitvoerde.

‘We vertrekken zodra het licht is,’ kondigde Pastor aan. ‘Neem alleen mee wat je gemakkelijk kunt dragen. Kom niet te laat. Dit is geen

oefening. Iedereen die niet klaar is als het licht wordt, wordt verstoten.'

De groep snakte, opnieuw als één man, naar adem.

Verstoten. Dat was erg, zoveel wist Hayley wel. Ze keek even naar Tamar, die fluisterde: 'Achtergelaten in het bos voor de wolven.'

Hayley huiverde. Dit was een nachtmerrie. Erger dan een nachtmerrie. Erger dan de hel ooit kon zijn. *God, haal me hier alstublieft weg. Help me mijn baby te redden.*

'Ons nieuwe thuis zal niet zo fijn zijn als dit,' ging Pastor verder. 'Er zullen aanpassingen nodig zijn, maar ik verzeker jullie dat je er gelukkig zult zijn. We zullen samen zijn en met Gods hulp en bescherming zullen we overwinnen. Ga je nu voorbereiden. We hebben maar een paar uur voor de dageraad.'

Niet zo fijn als dit? Dit was... de hel. Ze ving Grahams blik aan de andere kant van de open plek. Hij zag er op de een of andere manier langer uit. Volwassener. En vol grimmige vastberadenheid.

Toen de menigte uiteenging schoot Tamar naar haar eigen hut zonder Hayley de kans te geven haar ook maar één vraag te stellen. Ze begon terug te lopen naar de hut die ze deelde met Joshua en zijn drie andere vrouwen en hun zeven kinderen terwijl ze probeerde de paniek te onderdrukken die haar overviel.

Ze gingen weg. Cameron zou hier met de politie komen en dan waren ze weg. Ze zou haar baby krijgen op een plek die nog erger was dan hier. En dan zou Zuster Rebecca haar stelen.

Graham kwam naast haar lopen en pakte haar arm alsof hij haar steunde bij het oversteken van het oneffen terrein. 'Je mag in jouw toestand niet vallen,' zei hij luid genoeg zodat iedereen om hen heen het kon horen. Toen fluisterde hij: 'Het komt goed. We zullen ontsnappen.'

Hayley knikte. Haar hart klopte in haar keel. Haar broertje van twaalf vertelde haar dat het goed zou komen, maar dat zou het niet. Dat kon niet.

Ze verlieten deze plek voor een andere die nog erger was. Ze kon zich er geen voorstelling van maken.

Ik zal het gauw genoeg zien. Ze ging met haar vrije hand over haar buik. Maak je geen zorgen, Snoepje. Je papa zal ons vinden. Hij moet ons vinden.

I

Eden, Californië, een maand later, woensdag 24 mei, 05.30 uur

DJ nam de lijst door die hij in zijn hand hield. ‘Het gaat me een eeuwigheid kosten om al die shit bij elkaar te krijgen.’

Zuster Coleen haalde verontschuldigend haar schouders op, zich niet bekommerend om het vloekwoord dat hij had laten vallen. Ze waren alleen in de kliniek – hij, Coleen en Pastor – dus de regels van Eden waren niet van toepassing.

Regels waarmee hij was opgegroeid. Regels die hij zou verscheuren op het moment dat hij Eden overnam. Hij was een stap dichterbij zijn doel nadat hij Broeder Ephraim een maand eerder had omgebracht. Hij zou al zijn problemen hebben opgelost als hij niet zelf was geraakt. Zijn linkerschouder deed na een maand nog steeds pijn en de arm was in wezen nutteloos.

De eerste kogel in zijn schouder had vreselijk pijn gedaan en brandde als de hel. En om die reden was hij van plan de trut die de trekker had overgehaald op te sporen. Ze heette Daisy Dawson en haar dood zou een tweeledig doel dienen – vergelding voor de wond en een gebroken hart voor de man die haar bed deelde.

Gideon Reynolds. De naam alleen al deed DJ koken van woede. Hij temperde die woede omdat hij niet wilde dat hij die aan Coleen en Pastor moest verklaren. Want Gideon werd geacht dood te zijn. Werde geacht te zijn omgekomen door de hand van DJ’s vader zelfs.

Alleen wist hij nu dat Waylon Belmont – DJ’s eigen vader – Gideon had laten gaan. Hij had Gideon vrijgelaten uit Eden. Had tegen iedereen gelogen toen hij terugkwam en beweerde dat Gideon was gestorven voor de zonde van het vermoorden van Stichter Edward McPhearson toen hij probeerde te vluchten. Iedereen had hem geloofd.

Zelfs ik. De getemperde woede laaide weer op en hij onderdrukte die opnieuw. Hij had de omvang van zijn vaders verraad niet eerder beseft dan

toen hij er afgelopen maand achter was gekomen dat Gideon nog leefde.

Maar zijn vader was ervoor gestraft. Het was DJ's eerste moord geweest en het voelde zo verdomde lekker om het licht in de ogen van die klootzak te zien doven. Hij was zeventien geweest en had eindelijk begrepen dat ware macht lag in het toekennen van leven. Of dood.

DJ kende heel veel dood toe.

'Je laatste trip was een maand geleden,' zei Coleen, zich niet bewust van zijn groeiende woede. 'En je kwam gewond terug en dus kon je de voorraden die je wilde halen niet meenemen. We hadden noodvoorraden, maar die zijn op. De vrouwen hebben met de rantsoenen gedaan zolang ze konden, maar honderdvijftien mensen vereisen veel eten. De meeste van de basisbehoeften zijn op.'

'Jaja, ik snap het.' Ze schraapten het onderste uit de voorraadkasten en DJ was de jerky die hun voornaamste bron van proteïnen leek te zijn al meer dan beu. 'Ik ga voorraden halen en naar een nieuwe plek zoeken waar we kunnen wonen.'

Dat was in ieder geval het plan. De gemeenschap was verkleumd en had honger en zat ineengedoken in de grotten. Het was nooit de bedoeling geweest dat de grotten een langdurig onderkomen zouden zijn, maar DJ's verwondingen hadden hen gedwongen er veel langer te verblijven dan gezond voor hen was. *Speciaal voor mij.*

Maar hij had bij deze tocht andere prioriteiten. Hij zou een andere locatie zoeken als hij daar tijd voor had.

Ze keek onderzoekend naar zijn linkerarm, die in een mitella hing. 'Weet je zeker dat je zo kunt rijden?' Ze was een kleine brunette van voor in de vijftig en Edens genezeres, hun enige medische 'expert'. Voor zover hij wist had ze geen formele opleiding genoten, maar ze had gedaan wat ze kon voor zijn wonden.

Hij was in ieder geval niet dood, al had dat blijikbaar niet heel veel gescheeld.

'Het gaat prima,' gromde DJ. Hij bewoog zijn linkerschouder en draaide toen zijn arm in het rond terwijl hij de pijn verbeet. 'Zie je wel? Hartstikke beweeglijk.'

Wat niet helemaal waar was. Gelukkig had hij zich er jaren in geoefend om met beide handen te schieten. Hij zou niet volkomen hulpeloos zijn als hij de nederzetting verliet, maar de pijn was onverdraaglijk. Op een strozak slapen op een koude, vochtige stenen vloer hielp ook niet echt. Hij kon niet wachten tot hij weer in de beschaafde wereld was zodat hij

voor de verandering weer eens in een echt bed kon slapen.

‘Niet bepaald,’ mompelde Coleen. ‘Maar ik heb het jaren geleden al opgegeven jou te vertellen wat je moet doen.’

Want ze was niet dom en ze hechtte aan haar leven. DJ moest niets hebben van sukkel en hij stond ook niet toe dat iemand hem bevelen gaf.

Behalve de oudere man in de stoel dan. Pastor was de herder van Edens kudde. Hij was de leider en hij gaf de bevelen. DJ was hem regelmatig ongehoorzaam, maar daar kwam Pastor nooit achter.

Net als zijn vader voor hem, was DJ de enige die de nederzetting mocht verlaten – in ieder geval de enige van wie de gemeenschap het wist. De Stichters hadden vier keer per jaar de gemeenschap verlaten, zogenaamd om in de bergen te gaan bidden. In werkelijkheid gingen ze naar de dichtstbijzijnde stad en neukten, zopen en gokten als zeelieden met verlof.

Nu waren DJ en Pastor de enige overgebleven Stichters. DJ had de plaats van zijn vader ingenomen na het vroegtijdige verscheiden van Waylon. Tot op de dag van vandaag vermoedde niemand dat hij zijn vader had vermoord.

Want ik ben zo verrekte goed. Hij liet geen losse eindjes achter.

In ieder geval geen waar hij tot een maand eerder van had geweten. Toen was hij erachter gekomen dat de vrouw die hij dertien jaar eerder had gedacht te hebben gedood nog steeds in leven was. Hij zou hebben gezworen dat Mercy dood was toen hij haar bloedend achterliet bij het busstation.

Mercy Callahan. Gideons zus. Ze was Mercy Burton geweest toen ze in Eden woonde. Ze was de vrouw van Ephraim geweest tot DJ haar en haar moeder had laten geloven dat hij hen zou helpen ontsnappen. Hij wilde dat ze hoop hadden.

Hij had beide vrouwen in de bossen buiten Eden moeten doodschieten, maar hij was jong en stom geweest en had zich gefocust op zijn plan om wraak te nemen als een boef uit een tekenfilm. Mercy’s moeder was beslist dood geweest en hij had haar lichaam mee teruggebracht, maar hij werd gestoord toen hij bezig was Mercy om te brengen. Iemand was verschenen en hij was ervandoor gegaan. Hij begreep niet hoe ze de twee kogels die hij in haar lichaam had gepompt had kunnen overleven, maar dat was haar wel gelukt.

En daardoor zat hij nu met een enorme puinzooi die hij moest opruimen. Hij had Pastor wijsgemaakt dat hij Mercy zelf had begraven. Als

Pastor er ooit achter zou komen dat ze het had overleefd, zou DJ alles kwijtraken.

Hij had nog losse eindjes weg te werken. Dat had hij een maand eerder bijna voor elkaar gehad, maar een tweede schot had de zenuwen in zijn arm beschadigd, waardoor hij niet meer kon schieten en hevig bloedde. Hij wist niet wie dat schot had afgevuurd, maar als hij daarachter kwam, dan was die eikel dood. Hij had de nederzetting maar net levend weten te bereiken. Hij had net lang genoeg bij bewustzijn weten te blijven om tegen Pastor te zeggen dat ze moesten verkassen. Onmiddellijk.

Gelukkig vertrouwde Pastor hem onvoorwaardelijk. *De ouwe dwaas.*

DJ had hem alleen maar zo lang in leven gelaten omdat die ouwe dwaas ook een geslepen vos was. Hij had het rekeningnummer en wachtwoord van de online bankrekening waar de vijftig miljoen dollar van Eden op stonden in zijn geheugen geprent.

DJ moest die wachtwoorden hebben voor Pastor het hoekje om ging. De oude man was verdomme nog aan toe nog in redelijke conditie. Hij was tweeënzeventig, maar zijn hart deed het nog prima.

Coleen wierp een blik in de richting van Pastor, die technisch gesproken haar echtgenoot was. Coleen had drie echtgenoten versleten in de dertig jaar dat ze in Eden was. Twee waren een natuurlijke dood gestorven, één was er vermoord.

Niet door mijn toedoen. Al had DJ ontelbare keren staan trappelen om de broer van Ephraïm, Edward, te vermoorden. Nee, de dank voor de dood van Edward ging uit naar Gideon Reynolds. Gideon had beweerd dat het een ongeluk was, en DJ geloofde dat. Gideon was op zijn dertiende een braaf jong. En zelfs toen al sterk genoeg om Edward McPhearson in een gevecht te verslaan.

Wanneer DJ Gideon weer tegenkwam, zou hij hem langzaam doodmaken en ervoor zorgen dat zijn dood heel erg pijnlijk was. Dat was voor een deel omdat hij DJ het genoeg had ontzegd om McPhearson zelf te vermoorden, maar voornamelijk omdat hij was ontsnapt. Omdat hij een leven had gehad terwijl DJ vastzat in dat hellegat en een narcist met een godcomplex diende.

Zelfs als je al die redenen aan de kant schoof, dan nog zou Gideon moeten sterven, gewoon omdat hij een godvergeten FBI-agent was geworden die blijkbaar vanaf de dag dat hij was ontsnapt al naar Eden zocht.

Pastor schraapte zachtjes zijn keel. 'Je lijkt van je stuk, DJ. Ben je onvoldoende genezen om dit uitstapje te kunnen maken?'

‘Niets aan de hand,’ snauwde DJ en hij liet zijn adem ontsnappen toen hij de weinig geamuseerde blik van Pastor zag. Het was nooit een goed idee om Pastor boos te maken. ‘Het spijt me. Het doet inderdaad pijn, maar we moeten voorraden hebben.’

En ik moet een paar losse eindjes wegwerken.

Hij moest Gideon vinden en hem neerknallen als de hond die hij was. Hij moest Mercy vinden en haar laten lijden zoals ze dertien jaar geleden had moeten lijden.

En daarna zou hij Amos Terrill zoeken, Edens voormalige timmerman en de stiefvader van Gideon en Mercy. Een maand geleden had die hufter zichzelf en zijn jonge dochter achter in DJ’s pick-up Eden uit gesmokkeld. En toen had Amos die pick-up gestolen. *Klootzak.*

Hopelijk zou hij Amos ergens op een kerkhof aantreffen, want een van DJ’s kogels had de man in zijn keel geraakt. Hij zou er uiteindelijk aan moeten geloven, want hij had Gideon en Mercy gevonden en had hen waarschijnlijk bijgepraat over alles wat er in Eden was gebeurd sinds ze waren weggegaan. Daarvoor zou hij, als hij nog leefde, moeten boeten.

En dan kom ik terug en dwing Pastor mij eens en voor altijd die verrekte rekeningnummers te geven. Hij was veel te lang in dat giftige patroon blijven hangen en had Pastor veel te lang gediend. Hij had niet beseft hoeveel tijd er was verstreken tot hij was neergeschoten.

Er ging niets boven een bijna-doodervaring om iemands prioriteiten bij te stellen.

‘Het is al goed,’ zei Pastor kalm en hij maakte daarmee duidelijk dat DJ’s uitbarsting allesbehalve goed was. De lul. ‘Ga je de kleine Abigail opsporen? Ze is misschien in handen gegeven van jeugdzorg.’

Want hij had Pastor verteld dat hij Amos had gedood en begraven nadat hij hem in de laadbak van zijn pick-up had gevonden toen hij in de volgende stad was gestopt. Hij had met geen woord over Abigail gerept. Hij wist niet goed waarom. Misschien omdat ze een kind was en hij haar niet als een bedreiging zag. Pastor had aangenomen dat ze was ontsnapt.

‘Ik zal mijn best doen,’ zei hij.

Pastor kneep zijn lippen samen, een teken van zijn ongenoegen. ‘Ze zal iemand over ons vertellen. Gelukkig is ze zo jong dat niemand haar zal geloven en gelukkig is zij de enige die is ontsnapt.’

Voor een beroeps crimineel was Pastor verrekte lichtgelovig. Hij geloofde werkelijk dat alle ontsnaptende afgelopen jaren waren opgespoord. Eerlijk is eerlijk, DJ had vervangende lichamen gebruikt, net als zijn

vader vóór hem had gedaan. Wanneer een ontsnapte niet kon worden gevonden, dan zocht hij een willekeurige persoon – meestal een dakloze of iemand die was weggelopen – van ongeveer dezelfde omvang en huidskleur, vermoordde die en verminkte het lichaam dusdanig dat het niet geïdentificeerd kon worden.

Pastor geloofde dat er nog nooit iemand uit Eden was ontsnapt.

Pastor was een idioot.

‘Gelukkig wel, ja,’ stemde DJ in. ‘Ik ga voorraden inslaan, zoek naar een nieuwe locatie en ga op zoek naar Abigail Terrill. Is er nog iets wat je daaraan zou willen toevoegen?’

Pastor schudde zijn hoofd. ‘Nee, maar ik zou wel graag willen dat je de satellietschotel in orde maakt voor je weggaat. Ik kan niet meer online sinds we hier naar de grotten zijn verhuisd.’

Een verhuizing die noodzakelijk was geweest omdat Amos Terrill dikke maatjes was geworden met de FBI. Als Ephraim niet was gaan praten, dan was het vrijwel zeker dat Amos dat wel had gedaan. Dus hadden ze de gemeenschap verhuisd naar hun laatste veilige plek, een serie grotten net buiten de grenzen van het Lassen National Forest.

Dat was jarenlang DJ’s opslagplaats geweest voor hun drugsoogst en daarvóór die van zijn vader. De rotsen verborgen hun voorraad voor de ogen van de overheid in de lucht. Conventionele satellietbeelden noch infrarood konden hen daar vinden.

‘Ik zal het proberen,’ beloofde DJ, al was hij dat volstrekt niet van plan. Geen schijn van kans dat hij het internet zou regelen. Hij had Pastor niet online laten gaan terwijl hij herstelde van zijn verwondingen. Hij had beweerd dat hij te zwak was om dat aan te kunnen. Maar de waarheid was dat Pastor niet mocht weten dat Mercy en Gideon nog leefden en gezien de schietpartij van een maand eerder was het heel goed mogelijk dat ze nog steeds in het nieuws waren. ‘Maar de schotel is bij de laatste verhuizing beschadigd.’ DJ wierp een beschuldigende blik in de richting van Coleen. ‘Zij had hem niet goed ingepakt.’

Coleen sloeg haar ogen neer en klemde haar kaken op elkaar. ‘Ik heb mijn best gedaan, in aanmerking genomen hoe zwaar hij is en dat ik hem in mijn eentje naar de truck heb moeten brengen. Ik kon niet om hulp vragen, want jij was gewond en Ephraim was dood en niemand anders wordt geacht te weten dat we een satellietschotel hebben.’

Ze had het eerlijk gezegd heel goed gedaan. Er was niets mis met de schotel, maar dat kon hij hun niet laten weten.

‘We moeten een nieuwe Stichter vinden,’ zei Pastor bedachtzaam. ‘Iemand die jong en sterk genoeg is om met dergelijke dingen te helpen, maar oud genoeg om over wijsheid te beschikken.’

‘Ook iemand die niet helemaal dol wordt van woede als hij erachter komt dat we hen al die jaren hebben voorgelogen,’ voegde Coleen er voorzichtig aan toe.

Pastor grinnikte, want Coleen was de enige persoon die vrijuit tegen hem kon spreken. Ze had dat recht verdiend door dertig jaar Pastors schoothondje te zijn, maar zelfs zij liep op haar tenen in de buurt van de man. Je wist nooit in wat voor stemming hij op elk willekeurig moment, elke willekeurige dag, zou zijn.

‘Dat is waar.’ Pastor bestudeerde zijn gemanicuurde nagels, een zeker teken dat wat hij op het punt stond te gaan zeggen niet was wat DJ wilde horen. ‘Ik had Broeder Joshua in gedachten. Hij was heel erg behulpzaam bij het coördineren van onze verhuizing en aangezien we alleen die ene truck hadden die jij mee terug had gebracht, DJ, leverde deze verhuizing enorm veel stress op. We hebben de gemeente als vee in de truck geperst, maar met meer dan honderd mensen plus het zware materieel heeft hij minstens tien keer heen en weer moeten rijden.’

‘En ik moest iedereen kalm zien te houden, want niemand wilde in deze grotten wonen,’ voegde Coleen eraan toe. ‘Er was sprake van de gebruikelijke onrust. Het heeft ons vier dagen gekost om iedereen gesetteld te krijgen. Dat weet jij niet, omdat je bewusteloos was.’

‘Broeder Joshua heeft onder druk bewonderenswaardig gehandeld,’ maakte Pastor zijn betoog af. ‘Hij zou een uitstekende Stichter zijn.’

Een ongeofende waarnemer zou misschien denken dat Pastor om een mening vroeg. DJ wist wel beter. Hij wisselde een blik met Coleen, lang genoeg om haar korte grimas te zien, want ze mocht Joshua niet. Nou, ze mocht voornamelijk Joshua’s eerste vrouw niet en als hij als Stichter werd gekozen, dan zou zijn eerste vrouw ook in status groeien. Maar Coleens uitdrukking was verdwenen tegen de tijd dat Pastor zijn blik van zijn handen oprichtte. Dat was de reden dat hij naar zijn handen keek – om de ontvanger van de bevelen de tijd te geven zich schijnbaar achter de orders te scharen.

‘Ik zal hem inlichten wanneer ik terugkom,’ beloofde DJ. Alsof dat ooit zou gebeuren. Als hij eenmaal de controle had over het geld van Eden, dan konden Joshua en Coleen en al die anderen Edenaars doen waar ze zin in hadden.

Pastor staaarde hem aan. ‘Vind dat kind van Amos. Breng haar bij me. Ik zal niet toestaan dat ze een symbool van bezorgdheid of misnoegen in mijn kudde wordt. Maak dat je prioriteit.’

DJ knarste met zijn tanden. Het *want anders* bleef zoals altijd ongezegd. ‘Jawel. Als ze bij jeugdzorg zit kan het tijd kosten om haar te vinden en als dat eenmaal is gelukt, zal het een delicate operatie worden om haar er weg te krijgen.’

Maar DJ wist dat het kind niet aan jeugdzorg was toevertrouwd. Haar vader, Amos, had weer contact gelegd met Mercy en Gideon en er bestond geen schijn van kans dat die twee zouden toestaan dat Abigail in het systeem verdween. Als hij Mercy eenmaal had gevonden, dan zou Abigail niet ver weg zijn. Maar het zou hem wel meer tijd geven om alle losse eindjes weg te werken.

Pastor zuchtte zichtbaar geërgerd. ‘Ik neem aan dat je gelijk hebt. Hoeveel tijd heb je nodig?’

DJ deed alsof hij erover nadacht. ‘Een week? Misschien meer.’

Pastor keek met gefronst voorhoofd naar Coleen. ‘Hebben we voldoende voorraad voor een week?’

Coleen wiebelde ongemakkelijk heen en weer. ‘Het zal krap worden. We hebben de kippen die we voor de eieren houden. We kunnen ze slachten als dat nodig is. We raken ook door het voer heen, dus zouden ze toch spoedig verhongeren. Maar we moeten verse groenten en melk hebben. De kinderen hebben in geen weken melk gehad.’

Pastor knikte met een grimmig gezicht. ‘Eén week, DJ. En dan kom je terug met voorraden en nieuws over Abigail. Op zijn minst of ze dood is of nog leeft.’

‘En een nieuwe locatie,’ voegde Coleen er timide aan toe.

Pastor knikte opnieuw. ‘Dat ook. Tot kijk, Broeder DJ. Moge de Here je bijstaan.’

DJ slaagde erin zijn ogen niet ten hemel te slaan. Pastor geloofde niet in God. Hij geloofde alleen maar in zichzelf. De zegen was Pastors manier om zijn pastorale persona aan te nemen ten teken dat hun zaken waren afgehandeld.

DJ boog zonder iets te zeggen zijn hoofd. Hij wachtte tot hij terug was in zijn onderkomen voor hij fluisterde: ‘Vaarwel, Pastor.’ Want dit was het begin van het einde van de oude man. Zodra Mercy en Gideon er niet meer waren zou DJ terugkomen om het leiderschap over Eden op te eisen.

Eerste druk februari 2023

Oorspronkelijke titel *Say Goodbye*

Oorspronkelijke uitgever BERKLEY, an imprint of Penguin Random House LLC

Copyright © 2021 by Karen Rose Books, Inc.

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2023 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Hans Verbeek

Omslagontwerp Studio Jan de Boer, Utrecht

Omslagillustratie Arcangel

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 6481 1

ISBN e-book 978 90 261 6483 5

ISBN luisterboek 978 90 261 6484 2

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.